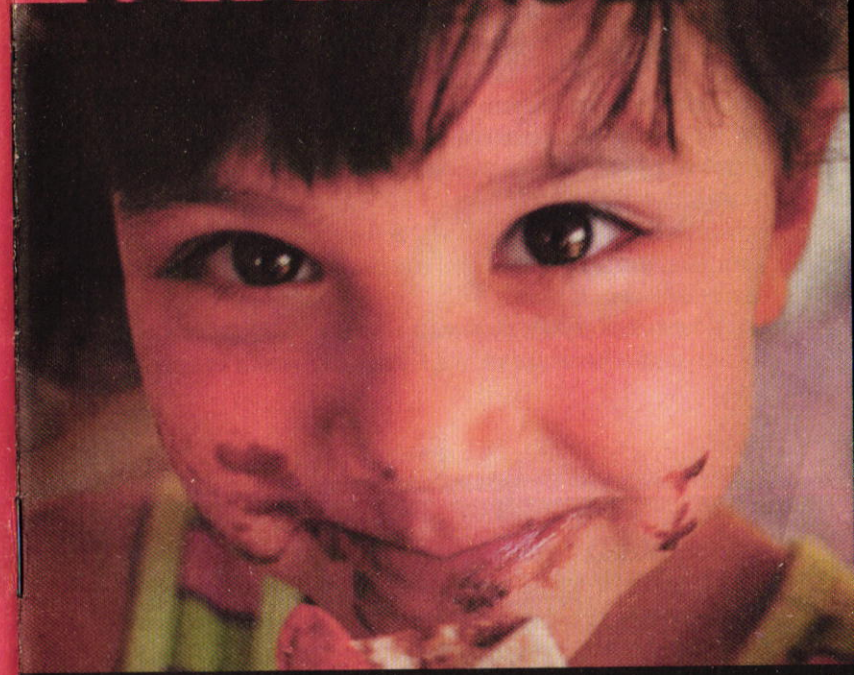

Temiz ve
Güvenli Gıda
İSTİYORUZ!!!

Bu rehber tüketicilerin

"Ne satın aldığını bilme hakkı"

"Ne yediğini bilme hakkı" ve

"Her tür canlının yaşam hakkı"na
yönelik olarak hazırlanmıştır.

**GDO'YA
HAYIR
PLATFORMU**

www.gdoyahayir.org

GDO Nedir?

Bir canlının gen* diziliminin değiştirilmesi ya da ona kendi doğasında bulunmayan bambaşka bir karakter kazandırılması yoluyla elde edilen canlı organizmalara "Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar" veya kısaca GDO adı veriliyor.

Bir canlıdan diğerine gen aktarımı, bir çeşit kesme, yapıştırma ve çoğaltma işlemi olup, genetik mühendisler tarafından uygulanıyor. Aktarılan gen önce bulunduğu canlının DNA'sından kesilerek çıkarılıyor. Sonra vektör adı verilen taşıyıcı virüs ile bu gen DNA molekülüne yapıştırılıyor.

Frankeştayn Gıda olarak da nitelenen GDO'lar bugün kolera bakterisi geni taşıyan yonca, akrep geni taşıyan pamuk, tavuk geni patates, balık geni domates gibi gıdalar şeklinde karşımıza çıkıyor.

İnsanlık bugün doğal çeşitliliğe zarar vererek tür zenginliğinin yok olmasına yol açan GDO'ların çeşitli yollardan yayılarak yeni Frankeştaynlar yaratma tehlikesiyle karşı karşıya.

Neden GDO'ya Hayır?

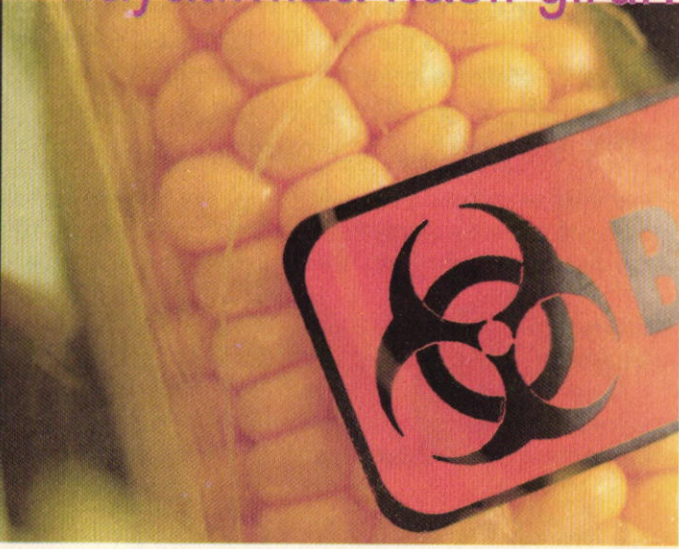
Canlılar üzerinde yapılan bu değişiklikler; canlı sağlığı, biyolojik çeşitlilik, ekolojik dengelerin bozulması, ekonomik bağımlılık, canlıların yaşam hakkının elinden alınması ve canlılar üzerinde mülkiyet hakkı tanınması açısından önemli tehdit ve riskler taşımaktadır.

*Gen: İçinde bulunduğu hücre veya organizmada özel bir etkisi olan, kuşaktan kuşağa ve hücreden hücreye geçen kalıtsal ügedir. Genler, yaşamın yapı taşlarını oluşturan binlerce proteini taşıyan ve bakteriden insanlara miras kalmış tasarımlardır.

Yaşam bütündür ve bütün canlı organizmalar (mikroorganizmalar, bitkiler, hayvanlar ve insanlar), milyonlarca yıl boyunca değişerek bugüne geldiler. İnsanlığın da yaşamsal ihtiyaçlarının kaynağı olan bu zenginlik, dengeli bir alış-veriş ve ekolojik bütünün her bir unsuru (tüm canlılar, toprak, su, güneş, ay, hava vs) ile etkileşim içinde gelişerek çeşitlendi. Bu değişim, doğal olmayan yollarla, sadece belli noktalarda hızlandırılırsa ne olur?

GDO'lar hayatımıza nasıl girdi?

20. yüzyılda, bitkisel üretimde verim artışı gerekçesiyle uygulanan suni gübreler ve kimyasallarla zararlı kontrolü toprak, su ve hava kirliliğini de beraberinde getirdi. Yoğun tarımda kullanılan ilaç ve suni gübreler her geçen yıl toprağı daha da verimsizleştirdi; toprağın verimi düştükçe çiftçi her geçen yıl daha da fazla ilaç ve gübre kullanmaya yöneldi. Gübreye alışan bitki daha çok gübre istedi, ilaca bağışıklık kazanan böcekleri öldürebilmek için daha kuvvetli zehirler gerekti...

Böylelikle artan verimin bedeli sadece çevre kirliliğı olmadı. Kullanılan ilaç ve güb-

reler canlıların bağışıklık sistemini de etkileyen sağılık problemlerine de yol açtı. Artık yeni çözümlere gereksinim vardı.

Dıştan müdahale başsansız olunca, canlıların genleri ile oynamaya başlandı !..

Gen aktarımı yoluyla yabancı otlar, zararlı böcek ve hastalıklara dayanıklı, ürünler elde edildi... Ve böylece insan, genleriyle oynanmış gıdalarla tanıştı.

Başlangıçta hastalık ve zararlılara dayanıklı olduğu için tek tip ürün yetiştirmeye ikna edilen çiftçi her yıl kısır tohumlar almaya ve bu tohumların büyüüp gelişmesi için gerekli ilaçları kullanmaya bağımlı oldu. Ancak gerek tek tip ürün yetiştirmek gerekse bu GDO'lu ürünlerin kontrol edilemeyen bir biçimde doğaya yayılması biyolojik çeşitlilik açısından çok ciddi tehditlere yol açtı.

Bir başka tehdit ise dünyada GDO'lu tarım ve yem ürünlerinin tohum piyasasını elinde tutan 8-10 firmanın gen aktardıkları ürünlerin patent hakkını elinde tutarak, tüm ülkelerin tarım ve hayvancılığını, tohum ve ilaç alımında kendilerine bağlama çabasıydı. Bugün gen aktarılmış tohumlarla yapılan tarımsal üretim 60 milyon hektara yaklaşmış durumda. 2001 yılı rakamlarına göre, ülkelerin GDO'lu ekim alanları şöyle: 36 milyon hektar ABD, yüzde 12 milyon hektar Arjantin, 3,6 milyon hektar Brezilya, 3,2 milyon hektar Kanada, 1,5 milyon hektar Çin, 0,26 milyon hektar diğer ülkeler.

GDO'ların tehdit ve riskleri

1. Biyolojik Çeşitlilik, Tarımsal Biyoçeşitlilik ve Doğal Dengeye Etkileri

Yerel türler tehdit altında. Yaşam bir bütündür ve gen halkalarındaki en küçük bir değişiklik beslenme zinciri yoluyla bütündeki diğer parçaları da etkiler. Sonuçta insan, hayvan, bitki, mikroorganizmalarda yapılan her bir değişiklik bütünün bir diğer parçası olan tarımsal biyoçeşitliliğı, yani sağılıklı beslenmenin temeli olan gıda çeşitliliğini de etkileyecektir.

Hastalık ve diğer zararlılara karşı dayanıklı olması için genleriyle oynanmış bir buğday türünün belki verimi yüksektir ama, aniden ortaya çıkabilecek bir hastalık ya da zararlı o türün yok olması ve dünyada artık başka bir tür buğday yetiştirilmediği için buğday ırkının tamamen ortadan kalkması gibi bir felaketi beraberinde getirebilir.

Modern tarım yöntemlerinin yol açtığı etkiler yüzünden zaten yeteri kadar azalmış olan çeşitler (Asya'da 140 bin çeşit pirinçten 6'sı, burada pirinç ekilen toprakların yüzde 70'ini kaplıyor) GDO'nun tehdidi altına girmektedir. Çünkü GDO'ların aktarılmış genleri, çevresinde geleneksel yöntemlerle üretilen ürünlere de geçebilmektedir.

Anlar, kuşlar, böcekler ve rüzgar gibi tozlaşmayı sağlayan etkenler, GDO'lu polenleri alıp komşu tarlalara taşıyabilmekte, komşu tarlaya bulaşan genler oradaki üründe de genetik değişikliğe neden olabilmektedir. "Gen kaçışı" adı verilen bu bulaşma sonucunda yaşamın sürdürülebilirliği açısından çok büyük önem taşıyan bitkiler giderek tek tipleşmekte, doğal çeşitlilik azalmaktadır.

Böylece milyonlarca yılda oluşan türler 5-10 yıllık bir sürede yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmakta ve yeni oluşan deli bitki türleri ortaya çıkabilmektedir. Bu yüzden GDO, yeryüzündeki milyonlarca canlı türün varlığını tehdit ve ekolojisi tahrip etmektedir.

• Bir kez gen aktarımı başlamışsa, değişmiş ürünün genetiğinin değiştirilmemiş ürünlere bulaşması -ileriki nesillere de aktarılacağından- önlenemez hale

gelmektedir. Böylece hasarlı olan ürünler çeşitli yollarla yayılarak, orjinal (yerel) türlerin yok olmasına neden olmakta ve türlerin doğal yapılarında sapmalar meydana gelebilmektedir.

• Günümüzde dünya nüfusunun %90'ı yalnızca 15 kadar bitki türü ile beslenmektedir. Yaygın olarak yetiştirilen tür sayısının azalması bu ürünlere müdahaleyi kolay-

laştırmaktadır. Bu durum özellikle tarımsal biyolojik çeşitlilik için başka bir tehdit oluşturmaktadır. Çünkü gıda çeşitliliği azaldıkça bu gıdaların yok olma riski çoğalmaktadır. Genetik mühendislerinin yüksek verim için, hastalıklara ve zararlılara dayanıklı olarak elde ettikleri tek tip ürünler herhangi bir nedenle zayıfladığında ya da yepyeni bir hastalıkla karşılaştığında o tür tamamen yok olmaktadır.

(Örneğin, hastalık ve diğer zararlılara karşı dayanıklı olması için genleriyle oynanmış bir buğday türünün belki verimi yüksektir ama, aniden ortaya çıkabilecek bir hastalık ya da zararlı o türün yok olması ve dünyada artık başka bir tür buğday yetiştirilmediği için buğday ırkının tamamen ortadan kalkması gibi bir felaketi beraberinde getirebilir.)

Türkiye'deki 11 bin bitki türünden alt sınıflandırma birimleriyle birlikte yaklaşık 3700'ü dünyanın başka hiçbir yerinde bulunmuyor. Türkiye biyolojik zenginlik ve endemik (sadece o yörede bulunan) bitki türleri açısından çok zengin olması nedeniyle, tür çeşitliliğini tehdit eden GDO'lar konusunda önlem alınması sadece Türkiye için değil, dünyanın biyolojik mirasının gelecek nesillere taşınabilmesi açısından hayati bir önem taşıyor. Tarımsal biyolojik çeşitlilik açısından Anadolu çok önemli çünkü buğday, arpa, yulaf, nohut, gibi günümüzde dünya nüfusunun çok büyük bir kısmının gıdası haline gelmiş bir çok ürünün gen merkezi de bu topraklar.

Yararlı böcekler yok oluyor: Zararlı böceklerle karşı dayanıklı olmaları sağlamak için bazı bitkilere aktarılan toksin (zehir) karakterli genler, o böcekleri yiyerek beslenen yararlı böcek türlerinin de yok olmasına neden olabiliyor.

(Toksine karakterli Bt (*Bacillus thuringiensis*) geni aktarılmış bir bitkiyi yiyen bir böcek beslenen Uğur böceği (Gelin böceği) gibi yararlı böceklerin ölüm oranının arttığı ve gelişmelerinin geciktirildiği saptandı - Hagedorn, 1998).

Toksine karakterli genlerin yarattığı bir başka sorun ise toksinin etkili olduğu böcek türlerinin, bu toksine karşı dayanıklılık kazanması.

(ABD'de Bt genli pamuk ekili alanların bir kısmında pamuk koza kurdunun etkili bir şekilde kontrol edilemediği gözlemlendi - Alam, 1999).

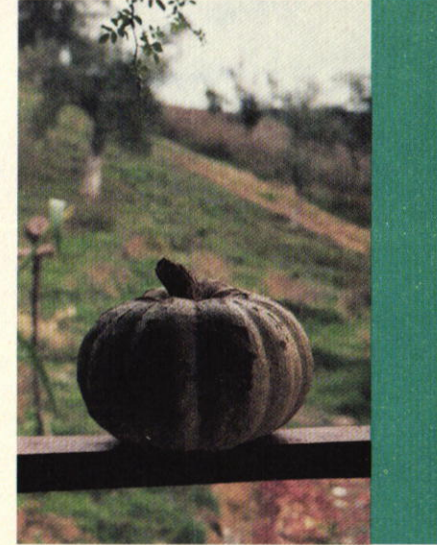
Yabancı otlara dayanıklı genlerin aktarıldığı bitkiler görünürde GDO'lu bu bitkiye yer açılmasını sağlasa da, diğer canlılar üzerinde öldürücü etki yapabiliyor. Böylelikle gen aktarılmış bitkiler diğer bir çok canlı türünün kaybına yol açabiliyor.

(Glifosat içerikli yabancı otların Uğur böceği gibi yararlı böceklerle öldürücü etki yaptığı biliniyor - Steinbrecher, 1996).

Daha fazla tarım ilacı kullanılmasına yol açabiliyor:

Böceklerle dayanıklılık geni aktarılmış GDO'lar hedef böceklerin duyarsızlaşmasına neden olarak, zamanla artan oranda tarım ilacı kullanılmasına neden olabiliyor. Geniş alanlarda yüksek oranda ilaç kullanımı bir çok canlı türünün yok olmasına ve toprağın verimsizleşmesine yol açarken, gıdalardaki tarım ilacı kalıntıları kanserojen etki yapabiliyor.

(ISAAA'nın (Uluslararası Tarım-Biyoteknoloji Uygulamaları Kuruluşu) 1998 tarihli raporuna göre, GDO'lu tohumların %70'i zararlı ot öldürücü ilaçlara, geri kalanları da böceklerle karşı tolerans gösteriyor. Bir süre sonra GDO'lu tohumdan ürün yetiştirmek için daha fazla ilaç gerekebiliyor.)

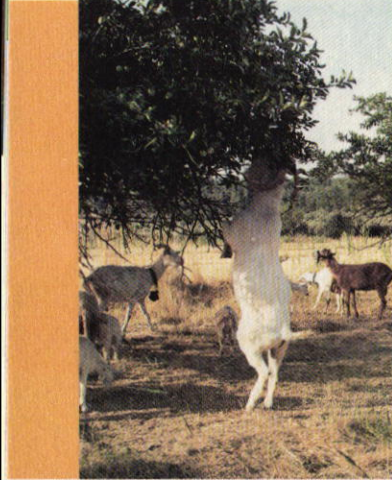
Sağlıksız Hayvanlar ve Hayvansal

Ürünler: Diğer gen aktarılmış ürünlerin yanı sıra süt verimini artırmak için kullanılan RSBH (Rekombinant Sığır Büyüme Hormonu)

uygulanan sığırlardan elde edilen sütün uzun vadedeki etkileri bilinmiyor. Ancak araştırmalar RSBH uygulanan ineklerden elde edilen sütün düşük kalite ve protein içeriğinin doğal süte oranla az olduğunu gösteriyor. Bu sütler daha fazla bakteri içerdiği için daha çabuk bozuluyor.

(RSBH uygulanan ineklerde meme enfeksiyonları, yumurtalıklarda kist gelişimi, rahim ve sindirim sistemi ile ilgili bozukluklar daha sık görülüyor. Bununla bağlantılı olarak hayvanlarda gebelik oranı düşüyor, antibiyotik kullanma sıklığı artıyor.)

Bilim insanları ayrıca iki tür potansiyel tehlikeye de dikkat çekiyor; durgun virüslerin yeniden harekete geçmesi ve virüsler arasında yeni bulaşıcı diziler oluşturabilecek kombinasyonlar!.. (Virüs DNA'sının fare genomuna yerleştiği ve hamile farelere yedirilen virüs DNA'sının yeni doğmuş yavruların hücrelerine geçtiği kanıtlandı.)

Sağlıksız beslenme ve yol açtığı

sorunlar: Sadece en verimli ve dayanıklı birkaç türün yetiştirilmesine yol açan GDO'lara yarattığı en büyük tehlikelerden biri de gen çeşitliliğinin yok olmasıyla birlikte insanları tek tip gıda almak zorunda bırakıyor olması. Tek tip gıdalar, insanların sağlıklı ve dengeli beslenmelerini engelleyen en önemli etkenler arasında. Bu durumda tek tip gıdaya mahkum edilen yoksullar sağlığını yitiriyor, maddi imkanı olanlar da gıda takviye malzemeleri ve tedavi yöntem ve ilaçlarına büyük miktarda paralar harcamak zorunda kalıyorlar.

14

3. Ekonomiye ve Üretime Etkisi

Yaşam patentlenemez! GDO'lar ekonomik bağımlılık ve canlıların yaşam hakkının elinden alınması ve canlılar üzerinde mülkiyet hakkı tanınması açısından önemli tehdit ve riskler taşıyor.

Genetik yapısı değiştirilen ürünlerin ekonomik olarak getirdiği en büyük sakıncalardan biri bu ürünlerin patent hakkının tüm dünyada birkaç çok uluslu şirketin elinde olması. Bu çalışmalarını yapan şirketler en büyük kazançlarını patent bedeli tahsil ederek sağlıyorlar. Çiftçi, terminatör (yok edici) genlerle kısırlaştırılan tohumları her yıl yeniden almak zorunda kalıyor. Bu da çiftçiyi çok uluslu tohum üreticisi şirketlere bağımlı kılıyor.

Dünyanın önde gelen GDO üreticisi firmalardan tohum alan çiftçilerin ürünlerinin verdiği yeni tohumları tarlalara ekme hakları yok. Üretici firmalar bu tohumları korsanlığını yapanların önüne geçmek için komşu ispiyonu gibi en basit yollardan dedektif tutmaya kadar her yola başvuruyor. Bugüne kadar yüz kadar çiftçi, mahkeme süreçlerinden kurtulmak için ürünlerini yaktı, üretici firmaya tazminat ödedi ve banka hesaplarını incelenmeye açtı.

Küresel ölçekte üretilen bitkiler üzerinde 132 patent bulunuyor.

Mısırdaki	68
Patateste	17
Soyada	25
Buğdayda	22

(2000 yılı rakamlarına göre; dünyada 500 bin'den fazla gene patent verildi. Bunların %27'si -161 bin 195 adet- insan genine ait.)

15

Açlığa çare değil!

Genetik mühendisleri ve GDO üreticilerinin verim artışını öne sürerek, gıdalarda uygulanan gen aktarımlarının açlığa çare olacağı savları ise tamamen bir aldatmaca.

BM Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) raporuna göre tahıl üretimindeki artış, dünya nüfusundaki artıştan %50 daha fazla ve açlığın asıl nedeni dünyadaki gıdanın adil olmayan dağılımı...

ABD Tarım Bakanlığı'nın verilerine göre, Amerika'da her yıl üretilen gıdanın % 25'inden fazlası israf ediliyor.

Sadece 1995 yılında çöpe atılan gıda miktarı, 43 milyon ton.

Bir kişinin günde ortalama 1.5 kilo gıda tükettiği düşünülürse, israf edilen gıdanın yansı ile 40.000.000 kişinin doyması mümkün.

Sadece %5'i bile geri kazanılsa 4.000.000 insanın doyması sağlanabilir.

Dünyada açlık sınırının altında 800.000.000 insan olduğu biliniyor.

Bir günde açlıktan ölen çocuk sayısı ise ortalama 35.000

Yani sadece Amerika'nın bir günde israf ettiği gıdanın, % 15'i ile, ölen tüm çocukların hayatı kurtarılabilir.

16

Hangi ürünler GDO'lu olabilir?

Bugün dünyada genetiğiyle oynanmış pek çok ürün bulunuyor: Mısır, patates, domates, pirinç, soya, buğday, kabak, balkabağı, ayçiçeği, yer fıstığı, bazı balık türleri, kolza, kasava, papaya. Bunların dışında çalışmaların devam ettiği ürünler: Muz, ahududu, çilek, kiraz, ananas, biber, kavun, karpuz, kanola.

Üretimi sırasında içeriğinde GDO kullanılmış çok sayıda ürün bulunuyor:

Mısır ve soya genleriyle oynanmış bitkiler arasında ilk sıralarda yer aldığı için bu bitkilerden üretilen yan ürünlerin kullanıldığı bütün ürünler GDO'lu olma riski taşıyor:

- Mısır ve soyadan üretilen yağ, un, nişasta, glikoz şurubu, sakkaroz, fruktoz içeren gıdalar günlük tüketim maddeleri arasında yer alıyor. Örneğin; Bisküvi, kraker, kaplamalı çerezler, pudingler, bitkisel yağlar, bebek mamaları, şekerlemeler, çikolata ve gofretler, hazır çorbalar, mısır ve soya yem olarak tüketen tavuk ve benzeri hayvansal gıdalar ile pamuk GDO'lu olma riski taşıyan gıdaların başında geliyor.

Avrupa'da 15 ülkede 16.029 kişiyle yapılan ankette*

Genetiği değiştirilmiş ürünlere	
Karşıyım, diyenler	%71
Karşı değilim, diyenler	%17
Fikrim yok, diyenler	%12

*Toplum ve Bilim Kurumu Eurbarometer anketi

17

- Sadece mısırdan üretilen ve çeşitli gıdalarda "bileşen" veya katkı maddesi olarak kullanılan yan ürün sayısı 700'ü, soyadan üretilen türevlerinin sayısı ise 900'ü buluyor. Yani bu yan ürünleri içeriğinde kullanan her bir işlenmiş ürünün GDO'lu olma riski bulunuyor.

Türkiye'de denetim yok!

GDO'lu tohum Türkiye'de yasaklanmış olsa da, bu tip ürünlerin ithalatının kontrolü yok ve girişler sadece beyana dayalı... Ayrıca gümrüklerde bu konuda herhangi bir kontrol bulunmuyor.

Gen aktarılmış ürün yetiştiriciliğinin de yasak olduğu Türkiye'de, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tohumluk İthalat Uygulama Genelgesi'ne göre (1988), yalnızca araştırma ve deneme amaçlı olmak üzere, Bakanlıkça uygun görülen bu tip tohumlukların ithaline mevzuat çerçevesinde izin veriliyor. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın bazı deneme sahalarda kontrollü olarak GDO bitki yetiştiriciliği yapıyor. Aynı genelgeye göre, gerek deneme gerekse ticari amaçla değerlendirilmek üzere yapılacak tüm aktarma genli olmayan bitki çeşitlerine ait tohumlukların ithalatında ise, ithalatçı firma tarafından söz konusu tohumluğun aktarma genli olmadığına beyan ve taahhüt edilmesi gerekiyor.

GDO içeren ürünlerin Türkiye'ye ithali serbest: Türkiye'de GDO içeren ürünlerin piyasada satılma riski oldukça yüksek. Çünkü bu konuda herhangi bir yasal düzenleme bulunmuyor. Bu nedenle tüketiciye sunulan pek çok ürünün GDO'lu olma riski bulunuyor. Riski en yüksek olan ürünler, içeriğinde mısır ve soyadan elde edilen yan ürünleri içeren ürünler. Çünkü Türkiye mısır ve soya ithalatının büyük bölümünü en büyük genetiğiyle oynanmış mısır ve soya üreticileri ABD ve Arjantin'den sağlıyor.

Gıda seçiminde nelere dikkat etmeli?

Türkiye'de hangi ürünlerin GDO'lu olduğu konusunda bir etiketleme olmadığından bu ürünleri dış görünüşünden ayırt etmek imkansız. Ancak tüketici olarak riski azaltabilecek bazı önlemler almanız mümkün.

- Yukarıda verilen "Hangi ürünler GDO'lu olabilir?" bölümünü dikkatle inceleyin. Bir çok gıda genetik olarak değiştiril-

miş yan ürünler içermektedir. Ancak Türkiye'de GDO'lu ürünler konusunda bir etiketleme olmadığından listeyi dikkate alarak sadece hangi ürünlerin risk grubunda olduğunu anlayabilirsiniz.

- Organik (Ekolojik/Biyolojik) ve tam gıdalar (özünden ayrılmamış ya da rafine işleminden geçirilmemiş) yemeye dikkat edin. Ekolojik gıdalarda ekolojik sertifikalı tohum kullanılması, bu ürünlerin zararlı kimyasallar ve suni gübre kullanılmadan üretilmiş olmaları, bu ürünlerin sağlık ve çevre açısından güvenilirliğini sağlayan en önemli unsurlardır. Bu yüzden ekolojik ürünler GDO'suz olması açısından en güvenli ürünler. Sertifikalı ürünlerin üzerinde "Organik" ya da "Ekolojik" ürün logosunu veya ürünün sertifika belgesini mutlaka görün veya satıcınızdan göstermesini isteyin. Marketlerde yaptığınız alışverişlerde mağaza yetkililerinden organik/ekolojik ve tam ürün taleplerinizi dile getirin.

• Gıdaları mevsiminde yemeye özen gösterin. Mevsimi dışında yetiştirilen sebze ve meyveler için hormon, gen aktarımı ve benzeri doğal olmayan zorlama yöntemlerin kullanılması riski çok yüksektir. Doğal yöntemlerin (anılar, faydalı böcekler ya da zararlı böcek tuzakları) kullanılmadığı seralarda bu amaçla çok fazla tarım ilacı kullanılabileceğini de unutmayın.

Domates yerine salça kullanımı gibi yazlık ürünler için kışın kullanılabileceğiniz pek çok alternatif var.

• Gıdalarınızı yerel olanlar arasından seçmeye gayret edin. Halen Türkiye'ye

GDO'lu ürünler için bir giriş yasağı ve kontrol bulunmadığından, özellikle ABD ve Arjantin gibi dünyada en çok GDO üreten ülkelerden gelen ürünlerin GDO'lu olma riski çok yüksektir. Ülkemizde üretilen ve kaynağını bildiğimiz ürünler tüketerek yerel çeşitlerin korunmasına da katkıda bulunmuş olacaksınız. Ayrıca dünyanın farklı bölgelerinden gelen ürünlerin ulaştırılması için harcanan yakıtın yarattığı kirliliği de unutmayın.

Yaz sebze ve meyveleri

Domates, salatalık, patlıcan, biber, kabak, taze fasulye, bezelye, bamya, semizotu, enginar, taze bakla, Erik, kiraz, çilek, karpuz, kavun, kayısı, şeftali, nektarin, yaz armudu, yaz elması, ayva, incir, üzüm, kızılcık.

Kış sebze ve meyveleri

Lahana, ıspanak, karnabahar, pırasa, havuç, turp, pazı, brokoli
Elma, muz, portakal, mandalina, greyfurt, kış armudu, kivi.

20

Gıdanızın kontrolü için ne yapabilirsiniz?

• Bilgi edinme hakkınızı kullanın. Günlük olarak en çok tükettiğiniz gıdaların, şüphe duyduğunuz tohum ve yemlerin listesini çıkararak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri kanalıyla bu gıdaların GDO'lu olup olmadığını sorabilirsiniz. Bilgi Edinme Yasası'na göre, yetkililer sizi 15 gün içinde konuyla ilgili bilgilendirmek zorundadır.

(Başvuruyu yapan şahıslar www.adalet.gov.tr/gercek.doc tüzet kişiliklerse www.adalet.gov.tr/tuzel.doc adresindeki başvuru formunu doldurarak bilgi edinme hakkını kullanabilirler)

• Alışverişlerinizde mağazanın dilek/şikayet kutusuna ürünlerin GDO'lu olup olmadığını bilmek istediğiniz yolunda isteklerde bulunun. Ürünlerin üzerine GDO konusunda uyarılar konulmasını talep edin. Üretici ve satıcıları tüketicilerin talep ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurması gerektiğini ve kamuoyunun yarattığı baskı gücünün ne denli etkili olabileceğini unutmayın. Sürekli ürünlerini satın aldığınız gıda firmalarının tüketici servislerine aldığınız ürünün GDO'lu olup olmadığını sorun.

• Şüphe duyduğunuz ürünleri siz de bizzat Ankara İl Kontrol Laboratuvarı ya da Bursa Gıda Merkez Araştırma Enstitüsü'ne analiz ettirebilirsiniz. Ancak analizler ücret karşılığı yapılıyor. (Ankara İl Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü Tel:312.3150089 Bursa Gıda Kontrol ve Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Tel:224.2464721-22-23)

• GDO'ya Hayır Platformu'nun "Yaşam Patentlenemez" başlıklı kampanyasına imzalarınızla destek verebilir, kampanyada gönüllü olarak görev alabilirsiniz.

Çelik, Al. Cağlar

21

İmza Kampanyasına Destek Vermek ve Bilgi Edinmek İçin:

www.gdoyahayir.org

www.bugday.org / www.ekolojikpolitika.org / www.greenpeace.org.tr

GDO Konusunda Yararlanılabilecek Kaynaklar:

- Genetik Mühendisliği; Rüya mı Kabus mu? İş Bankası Kültür Yayınları, Mae-Wan Ho. 1999
- Tarım, Gıda, Ekosistem Boyutuyla Biyoçeşitlilik: Toplumsal ve Yasal Yankıları S.O.S. Çevre Gönüllüleri Platformu Yayını, Prof. Dr. Şeminur Topal, İstanbul. 2002
- AB ve Türk Mevzuatında Organik Tarım ve Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar Türkiye Çevre Vakfı Yayını. 2003
- Yaşam Bizimdir Gazetesi
- www.gdoyahayir.org
- Buğday Ekolojik Yaşam Dergisi, Sayı 9 ve 23.
- www.bugday.org
- Ağaçkakan Dergisi, Sayı 37 ve 38, 2000- 2001
- National Geographic Türkiye, Mayıs 2002
- http://www.foeeurope.org/

GDO'ya Hayır Platformu

Gelecekte ekoloji ve insanlık adına ne kadar bedel ödeteceği belli olmayan, sistemi tümüyle değiştirebilecek, çıkaracağı sağlık problemleriyle dünyanın düzenini bozacak GDO'lu ürünleri red ederek bunları Türkiye'ye sokulmasının önlenmesini isteyen GDO'ya Hayır Platformu insan ve çevre sağlığına duyarlı sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu bağımsız bir inisiyattir.

GDO'lu tarımın, kendi dışındaki tüm tarım şekillerini ve özellikle ekolojik tarımı yok eden totaliter bir teknik olduğunu savunan platform, GDO tohumlarının ülkemize girişini yasaklanması, GDO'lu tarım yapılmaması, tarımsal üretimin doğal evrelerine ve ritmine saygılı olunması yolunda çaba gösteriyor.

İnsan sağlığını tehdit edecek, kamu düzenini bozacak, çevre sağlığına, ekolojik sisteme ve biyolojik çeşitliliğe zarar vereceği düşünülen buluşlara patent verilmemesi, varolan patentlerin de iptal edilmesini isteyen GDO'ya Hayır Platformu, ülkemizin sahip olduğu gen kaynaklarının çok uluslu şirketlerin tehditlerine karşı korunmasını ve istahi yönünde çalışmalar yapılması yönünde kamuoyu oluşturmaya çalışıyor.

GDO'ya Hayır Platformu'na dahil olan kuruluşlar:

AKÇEP (Akdeniz Çevre Platformu) / BAKCEP (Batı Karadeniz Çevre Platformu) / BAŞMAKÇI GÜL KOOPERATİFİ / BİYOLOGLAR DERNEĞİ / BUĞDAY DERNEĞİ ve DERGİSİ / ÇEVRE İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ / ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI / DEĞİRMEN ÇİFTLİĞİ / DOKCEP (Doğu Karadeniz Çevre Platformu) / EKODER / EKOLOJİ KOLEKTİFİ / ETO / GREENPEACE / JADE ÇİFTLİĞİ / İZMİT ÇEVRE DERNEĞİ / KADOS (Kadıköy Bilim Kültür ve Sanat Dostları Derneği) / KLAN ÇİFTLİĞİ / MARÇEP (Marmara Çevre Platformu) / MUNZUR ÇEVRE KORUMA DERNEĞİ / ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ, EKOLOJİK YAŞAM KULÜBÜ / TOPLUMSAL EKOLOJİ GRUBU / TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ / TÜKODER / TÜRÇEK / TÜRKİYE KÜÇÜK ÇİFTÇİ SENDİKALAŞMA İNİSİYATİFİ / VETERİNER GIDA HÜYENİSTLERİ DERNEĞİ / VETERİNER FAKÜLTELERİ MEZUNLARI DAYANIŞMA DERNEĞİ / YEŞİLLER / ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

22

Genetiğiyle oynanmış
gıda değil
gerçek gıda
istiyoruz!

GDO'YA
HAYIR
PLATFORMU

Bu broşür GDO'ya Hayır Platformu sağlık ve bilim komisyonları tarafından yayıma hazırlanmış ve UNDP GEF Küçük Destek Programının (SGP) desteğiyle, Türkiye'de ekolojik yaşamı desteklemek için faaliyet yürüten Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği tarafından yayımlanmıştır.

GEF Küçük Destek Programı, (SGP) Küresel Çevre Fonu'nun (GEF) BM Kalkınma Programı (UNDP) tarafından dünya çapında yürütülen sivil toplum destek programıdır. Küresel çevre sorunlarına yerel çözümler geliştiren sivil toplum kuruluşlarına (STK) destek sağlar.

23